

HUSBONDEN GIFTE SIG MED PIGAN

OCH DOTTERN GIFTE SIG MED DRÄNGEN

EN REDOGÖRELSE

Juni 2019

/ Alf Gunnarson

När man åker från Töreboda, över Slätte, tar av till höger mot Lindåsen och passerat Bålerudshed, Bålerud samt Anderstorp, kommer man till Stora Lindåsen. Nu för tiden ligger den här vägsträckan i Töreboda kommun. Hade man åkt samma väg förr i tiden, var det i Älgarås socken man färdades.

Häradsekonomisk karta från omkring år 1880.

Vad har vi nu för ärende att utträta i Stora Lindåsen? Bra fråga! Vi ska förflytta oss nästan tvåhundra år tillbaka i tiden och titta lite närmare på två familjer som bodde på det hemmanet (och i den byn) i Myrhults rote, Älgarås socken.

Andreas Andersson	Elgä	1792	+	+	+	1821	Sjåboreby	1790-1825 24/3
Greta Gabrielsdotter	Elm	1789	+	+	+			brä 116
Gustaf Jon Gustaf	Elm	1811	+	+	+	1831	Nackeby	1825 Lindåsby adm. 1826
Carl	Elm	1814	+	+	+			1870 Lindåsby adm. 1871
Anders	Elm	1817	+	+	+			1877 Lindåsby vacu
Dob. Boacke	Elm	1819	+	+	+			1878 Lindåsby vacu
Johannes	Elm	1822	+	+	+			adm. 1832
Stina	Elm	1825	+	+	+			25 Torpste. vacu adm. 1874
								49 Nedan g. vacu adm. 1874

Andreas Andersson (född 1792)
och hustrun Greta Gabrielsdotter (f. 1789)
Deras barn: Gustaf (f. 1811), Carl (f. 1814), Anders f. 1817),
Angelica (f. 1819), Johannes (f. 1822) och Stina (f. 1825).

Äldste sonen Gustaf återkommer vi till. Först ska vi se var den yngsta i familjen, dottern Stina, hamnade så småningom.

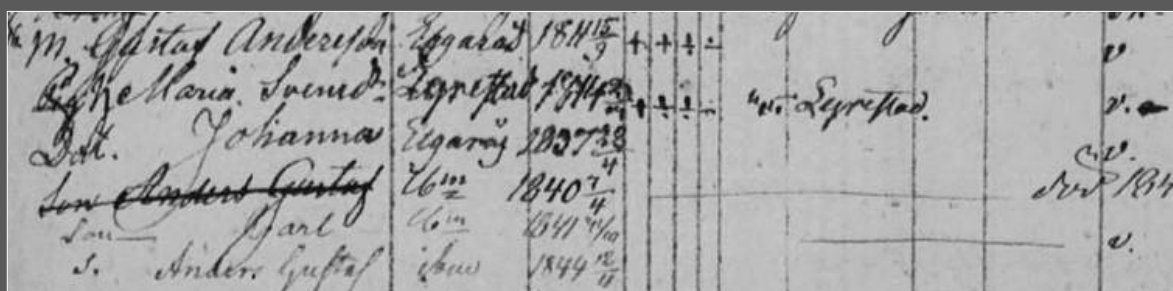
Den här bilden visar tjänstefolk, som kom och gick i Borgan, Vallsjö rote, Finnerödja socken, vid mitten av 1800- talet.

Trettio år gammal kom Stina Andersdotter till Borgan år 1856, närmast från Hova socken och blev piga hos Jan Andersson och hans familj (rödmarkerat).

Person	Ort	Födelse	Övrigt
J. Ingvar ...	Hova	25/9 26	...
P. Anders ...	Hova	27/2 26	...
Dr. Lars ...	Hova	27/2 24	...
P. Johanna ...	Hova	27/2 23	...
J. ...	Hova	27/2 20	...
J. ...	Hova	27/2 32	...
Jon ...	Finnerödja	27/2 52	...
Jon Gustaf ...	Finnerödja	27/2 59	...
Dr. Erik ...	Finnerödja	27/2 31	...
P. ...	Finnerödja	27/2 24	...
Dr. Lars ...	Finnerödja	27/2 34	...
Dr. Johanna ...	Finnerödja	27/2 31	...
P. ...	Hova	27/2 27	...
Stina Andersdotter	Älgårås	27/2 25	...
J. ...	Finnerödja	27/2 34	...
P. ...	Finnerödja	27/2 38	...
J. ...	Finnerödja	27/2 35	...
J. ...	Älgårås	27/2 17	...
J. Carl ...	Älgårås	27/2 41	...
P. ...	Finnerödja	27/2 30	...
P. ...	Finnerödja	27/2 32	...
P. Johanna ...	Finnerödja	27/2 29	...

Fem rader längre ner har det gått en tid: det har blivit år 1861 och en tjugoårig yngling, Carl Gustafsson, från Stinas hemsocken Älgårås, kommer till Borgan som dräng. Har han andra ambitioner? Kanske. Kände de båda Älgåråsborna varandra? Det gjorde de förvisso. Vi ser att prästen, komminister Olof Söderlund, som numera har flyttat från Kavelbron och bor i den nya prästgården på Mon, skriver "ofvan" på Stina Andersdotters rad. Vad betyder det?

Nu börjar det bli många frågetecken här, men jag lovar: vi ska räta ut dessa, ett efter ett. Nu tillbaka till Stora Lindåsen i Älgarås socken och den här familjen:

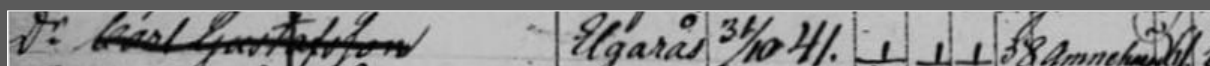

Gustaf Andersson (f. 1811) och
 hustrun Maria Svensdotter (f. 1814 i Lyrestad)
 Deras barn: Johanna (f. 1837), Anders Gustaf (f. 1840)
 Carl (f. 1841) och Anders Gustaf f. 1844)

Anmärkning: Den förste sonen med namnet Anders Gustaf avled som spädbarn.

Gustaf Andersson (f. 1811) är Andreas Anderssons och Greta Gabr.dr: s äldste son (sidan 2). Gustafs och Marias tredje son, Carl Gustafsson (f. 1841) är såklart den tjuugoåring som kom till Borgan och blev dräng där år 1861. Det är då lätt att räkna ut att pigan i Borgan, Stina Andersdotter (f. 1825) är Carl Gustafssons faster.

Carl Gustafssons (och hans syskons) mor Maria kom från Lyrestad socken, närmare bestämt: Sörgården i Fröåkra. Föräldrarna hette Sven Larsson och Maria Nilsson.

År 1857: Sexton år gammal begav sig Carl Gustafsson iväg från Älgarås, vistades ett år i Amnehärad (Varsundet), efter ett år där, vidare till Finnerödja (Bråten), senare Borgan och tillbaka till Bråten och så Borgan igen, innan han landade på en liten hemmansdel i Slottsbol tillsammans med dottern från Borgan, Johanna Jansdotter (f. 1844), efter deras giftermål vid midsommartiden 1869. Deras första barn, dottern Ida Lovisa, föddes i Slottsbol på våren år 1872. Senare samma år flyttade familjen till Borgan, där sonen Johan Gustaf föddes år 1874.

Mera om familjen senare (sidan 6).

Tillbaka till Borgan på 1850- talet. Jan Andersson (född år 1811) blev faderlös när han var ett år gammal. Fadern Anders Johansson drunknade i Visjön, då han bärgade hö på Högelids utmarker vid den lilla sjön:

Jan Anderssons föräldrar: Rebäcka Andersdotter (född 1778) i Lutebrokärren och Anders Johansson (född 1880 i Hartsviken).

Tjugofem år gammal ((1836), gifte sig Jan Andersson (dåmera dräng i Bråten) med Stina Andersdotter (piga i Ö. Högelid - född i Högsåsen år 1814).

Hennes föräldrar i Högsåsen: Anders Olsson och Maja Jansdotter.

År 1842 flyttade Jan och Stina samt deras två barn, Sara Maja (2) och Anna Stina (1), från Lutebrokärren till Borgan och föräldrarna stannade där resten av sina liv. Senare föddes dottern Johanna Lovisa år 1844, sonen Anders Peter år 1845, sonen Johan Ferdinand 1847, sonen Carl Victor år 1849 och sonen Olaus år 1851.

Jan Andersson	Stäm.	22	11	X	X	X			
Stina Andersdotter	Stäm.	5	14	X	X	X			
Sara Maja	Stäm.	2	40	X	X				
Anna Stina	Stäm.	10	41	X	X				
Johanna Lovisa	Stäm.	27	44						
Johan Ferdinand	L.	24	47						
Carl Victor	L.	2	49						
Olaus	L.	16	51						

Sid 53
 62 Rosenthal ✓ adm. 55
 St. Skottorp ✓ adm. 56
 Sid 58
 adm. 59
 adm 62
 Död 16/12 51

Hustrun/ modern Stina avled år 1853, trettionio år gammal och Jan stod ensam (förutom tjänstefolket) med fem barn i åldern tretton- fyra år.

Den yngste sonen, Olaus, avled som spädbarn.

Stina Andersdotter från Stora Lindåsen i Älgårås socken blev år 1856 Jan Anderssons andra maka samt styvmor till de fem barnen. Vidare blev hon (senare) arbetsgivare till sin brorsson Carl Gustafsson.

Jan Andersson avled år 1875. Änkan Stina Andersson gifte sig så småningom med den tjugo år yngre Vallsjöbol-sonen Anders Gustaf Andreasson. De bodde i Borgan i tre år, varefter de flyttade till Västra Lövåsen. År 1885 upplöstes äktenskapet:

Fränksilda genom Skenslösa
i Skara Skiljelöref af den 9
september 1885. Fol. 584 85

Den fränksilde maken flyttade tillbaka till Vallsjöbol och gifte sig år 1894 med Augusta Persdotter (född 1849). Vad hände nu med den sextioåriga Stina Andersdotter, från Stora Lindåsen i Älgarås? Hon bodde kvar och ägde hemmansdelen i Lövåsen till sin död år 1897.

Carl Gustafsson och Lovisa Jansdotter etablerade sig således i Borgan år 1872 (tre år innan Jan Andersson avled) och därefter bodde de i sin tur resten av sina liv på gården. Så här såg familjen ut år 1894:

1.	Karl Gustafsson	41	²¹ / ₁₀	Älgarås	²³ / ₁₆
2.	H. Johanna Lovisa Jansdotter	44	²⁵ / ₁₁	Älgerås	69
3.	Ida Lovisa	19	¹⁰/₇	Älgerås	Älgerås
4.	Johan Gustaf	14	²⁰/₆	Älgerås	Älgerås
5.	Karl Robert	17	³⁵ / ₉	Älgerås	Älgerås
6.	Hanna Daniella	83	² / ₁₁	Älgerås	Älgerås
7.	Precea Ingeborg	90	²⁵ / ₁₁	Älgerås	Älgerås

Sonen Johan Gustaf drog iväg till Amerika år 1892 och dottern Ida Lovisa flyttade år 1894 den korta sträckan till Mossebo och gifte sig med Carl Andersson. Karl Robert avled 1897 och Johan G. återvände från Amerika, gifte sig med Maria (år 1906) och tog över gården i Borgan. Hanna D. flyttade till Landvetter år 1905 och gifte sig med NN Thornberg och lillasystern Precea I. stannade på trakten (Vallsjöbol och gifte sig med Bernhard Stoltz år 1914.

Det finns fler detaljer i www.mossebo-bladet.se

År 1929, vid midsommartiden, kunde åttiofemåriga Johanna Lovisa och åttioåttåriga Carl fira diamantbröllop (60 år) i Borgan. Johanna Lovisa avled året efter och Carl avled år 1933.

Sammanfattning: Stina Andersdotter, från Stora Lindåsen i Älgarås socken kom till Borgan år 1855 och vistades där fram till år 1878 och hennes brorson Carl Gustafsson, från samma ställe i Älgarås, kom till Borgan som dräng (första gången) år 1861. Drygt tio år senare kom han och hans familj tillbaka i Borgan, efter några år i Slottsbol. Carl och Johanna Lovisa levde resten av sina liv i Borgan.

Rubriken till denna framställning: **Husbonden** Jan Andersson i Borgan **gifte sig med pigan** Stina Andersdotter **och dottern** till Jan Andersson och hans första Stina, Johanna Lovisa, **gifte sig med drängen** Carl Gustafsson.

Jan Andersson, dottern Johanna Lovisa och mågen Carl Gustafsson.
(Foton på Jans båda fruar finns tyvärr inte).

Nästan alla människor som förekommer i denna kria har förekommit i mina tidigare arbeten med anknytning till farmor Ida Lovisa Carlsdotters familj i Borgan. Det nya är den mera detaljerade beskrivningen av de båda ingifta från Stora Lindåsen i Älgarås socken.

Vi har tagit den där vägen som visades på sidan 2 många gånger de senaste tjugofem åren, när vi pendlat mellan Skövde/ Mariestad och Barrud. Det är en mycket åk- värd väg. Det är den rätta vägen helt enkelt och den där trakten, på den gamla sjöbottnen, i kanten av Myrhults mäktiga mosse, är lite magisk. Faktiskt!

Med utgångspunkt från mina syskons och min farmor (FM)
Ida Lovisa Carlsdotter (född 1872) - hennes förfäder och mödrar:

M: Johanna Lovisa Jansdotter F: Carl Gustafsson

MF: Jan Andersson FF: Gustaf Andersson

MM: Stina Andersdotter FM: Maria Svensdotter
Borgan, F: a socken Älgarås socken

MFF: Anders Johansson FFF: Andreas Andersson
MFM: Rebäcka Andersdotter FFM: Greta Gabrielsdotter
Lutebrokär, F: a socken Älgarås socken

MMF: Anders Olsson FMF: Sven Larsson
MMM: Maja Jansdotter FMM: Maria Nilsson
Högsåsen, F: a socken Lyrestad socken

MFFF: Olof Olofsson FFFF: Anders Olofsson
MFFM: Chattrina Eriksdotter FFFM: Maja Larsdotter
Hartsviken, F: a socken Älgarås socken

MFMF: Jan Nilsson FMFF: NN
MFMM: Cathrina Persdotter FMFM: NN

Anmärkning:

Ida Lovisa kan såklart bytas mot hennes syskon, Johan i Borgan,
(tidigt bortgångne) Karl Robert, Hanna Thornberg eller Precea
Stoltz som utgångspunkt för dessa grenar på släkträdets.

Huvudpersoner i just den här sammanställningen är Stina Andersdotter och
Carl Gustafsson, båda från Stora Lindåsen i Älgarås socken samt deras
föregångare ett par generationer bakåt och det har tillkommit några namn i
släkträdets som jag inte hade koll på tidigare.

Mariestad den 12 juni 2019 / Alf.

Ytterligare ett par kartbilder på nästa sida.

Andreas Anderssons och Gustaf Anderssons hemmansdelar i Stora Lindåsen låg närmast vägen, till höger i körriktningen Bålerud - Anderstorp - Korsvägen (Ett gult bostadshus med ett mjölkbord ock krukor i dag).

Stora Lindåsen. Laga skifte 1833. Norra delen av hemmanet.

Häradsekonomska karta från c: a 1880. Ungefär samma område som laga skifteskartan.